

Enligt sändlista

Ändring av föreskrifter och skötselplan för naturreservatet Gullringskärrret i Haninge kommun

(3 bilagor)

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Namn	Naturreservatet Gullringskärrret
Kommun	Haninge
Registerområde	Haninge kommun
Fastighet	Del av Solberga 1:1
Lägesbeskrivning	Ekonomiska kartan blad nr 108 16, topografiska kartan 10 I Stockholm SÖ. Reservatet ligger öster om Västerhaninge centrum, cirka 30 km från Stockholms central.
Area	Cirka 60 ha
Markägare	Österhaninge pastorat genom Egendomsnämnden i Strängnäs Stift
Naturvårdsförvaltare	Skogsvårdsstyrelsen

GRUND FÖR BESLUTET

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Haninge kommun har i mars 1971 hos Länsstyrelsen begärt att Gullringskärrret avsätts som naturreservat. Området klassades som riksojekt för den vetenskapliga och kulturella naturvården. Flera inventeringar har utförts där naturvärdena har klarlagts och bedömts.

Den 27 mars 1986 fattade Länsstyrelsen beslut om att inrätta ett naturreservat för Gullringskärrret. Beslutet föregicks av förhandlingar med företrädare för markägaren. En överenskommelse träffades mellan Länsstyrelsen och Strängnäs Egendomsnämnd där nämnden medgav att Gullringskärrret inrättades som naturreservat med tillhörande före-

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
Tel 08-785 52 17

1992-09-21

231-1991-1444
0136-02-011

skrifter och skötselplan. Någon slutlig överenskommelse kunde dock inte träffas beträffande skogsbruket inom zon III. I avtalet mellan Länsstyrelsen och Egendomsnämnden och i skötselplanen, beträffande skogsmarken inom zon III anges att ett nytt beslut skall fattas under våren 1987.

Länsstyrelsen har förhandlat med Strängnäs Egendomsnämnd och Österhaninge Kyrkliga Samfällighet. En överenskommelse har träffats mellan Länsstyrelsen, Strängnäs Egendomsnämnd och Österhaninge Kyrkliga Samfällighet. Överenskommelsen innebär att vissa skogsbestånd förs över från zon III till zon II och att inträngsersättning utgår.

Länsstyrelsen har i detta ärende samrått med Naturvårdsverket, Strängnäs Egendomsnämnd och Österhaninge Kyrkliga Samfällighet vilka alla har tillstyrkt Länsstyrelsens förslag.

ALLMÄN BESKRIVNING AV OMRÅDET

Området ligger i den dalgång som i ostnordostlig riktning löper från Västerhaninge till havet. I norr och nordost återfinns Stockholmsåsens sydligaste delar, som här delvis har formen av ett sandfält, Jordbro malm.

De centrala delarna av området utgörs av ett försumpat skogs- och kärrområde på mossmark. Partier med rikkärr, fattigkärr och rismossar är insprängda i al- och björksumpskog med varierat inslag av gran. Stora delar av dessa skogsområden har uppkommit genom spontan igenväxning och har karaktär av naturskog. I dessa centrala delar återfinns de främst botaniska värdena. Det centrala området omges av betesmark, åkermark, bergbunden talldominerad mark samt grandominerade skogar på flack, låglänt mark.

Området har successivt övergått från att vara en rik-intressant rikkärrslokal till att vara en av länets förnämsta mosslokaler. Flera ovanliga kärlväxter finns dock fortfarande kvar såsom starrarterna *Carex paniculata* och *Carex acutiformis*. I området finns några mycket sällsynta mossarter som till exempel *Cratoneuron^B decipiens*, *Rhutiadadelphus calvescens^{*}*, *Trichocolea tomentella*, *Plagiothecium undulatum* och *Sphagnum Wulfianum*.

Förutom en rik moss- och krälväxtflora kan nämnas fynd av jordstjärna (*Geastrum pectinatum* och *Geastrum Guadrifidum*) i de mer grandominerade partierna. Genom området rinner en å, Husbyån. Längs denna växer på flera ställen stora bestånd av strutbräken (*Matteuccia struthiopteris*).

Inom området finns en för trakten normalt förekommande däggdjur- och fågelfauna. Häckande arter är bland annat

* = *subpinnatus*
B = *Palustriella* d.

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
Tel 08-785 52 17

1992-09-21

231-1991-1444
0136-02-011

ormvråk, kattuggla, bivråk och skogsduva. Troligen häckar även järpe.

Havsöring har tidigare vandrat upp i Husbyån. Genom insatser av Haninge kommun och staten har stora delar av ån rensats och öring utplanterats.

Berggrunden som är gnejs, går i dagen i östra och norra delen av området. I dalgången och söderifrån kommande svacka överlagras berggrunden av ett upp till 20 meter mäktigt lerlager. Husbyån har som följd av grovmoförekomst ett utpräglat meanderlopp genom området.

Under leran finns närmast berget grövre sandigt material, vilket står i hydrologisk kontakt med Stockholmsåsen. Huvuddelen av kärret ligger under åsgrundvattnets tryckyta, vilket medför att det i området rinner upp ett flertal källor, dels där berget går i dagen, dels mitt inne i området. Detta åsvatten är delvis kalkhaltigt.

Markanvändningen inom området är i detalj känd sedan år 1700. I dess östra delar finns lagskyddade fornlämningar. Här finns ett gravfält med 35 järnåldersgravar samt några stensättningar. Det s.k. Jordbrogravfältet (ett av landets största med ca 800 gravar) gränsar till naturreservatet.

Mer utförlig beskrivning av Gullringskärrets geologi, hydrologi, vegetation och vegetationshistoria finns i Länsstyrelsens meddelandeserie nr 1982:12.

ÄNDAMÅLET MED NATURRESERVATET

Ändamålet med naturreservatet är att bevara skogsmiljön i Gullringskärrets centrala delar så att en optimal miljö skapas för områdets botaniska värden, främst dess mossor. Inom de centrala delarna skall inget skogsbruk bedrivas. I de perifera delarna kan ett naturvårdsanpassat skogsbruk bedrivas så att dessa delar utgör ett lämpligt skydd för den centralt belägna skogen. Reservatets betydelse som undervisningslokal skall beaktas och områdets särpräglade ekologi bör vara föremål för vidare forskning. Några anläggningar för friluftslivet skall inte iordningställas utöver en mindre parkeringsplats samt markering av en enkel stig genom området.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 12 § naturvårdslagen (1964:822) och 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) ändrar Länsstyrelsen sitt tidigare meddelade beslut resp. fastställelse av skötselplan för naturreservatet Gullringskärret i Haninge kommun

den 27 mars 1986 (dnr 11.121-82-71). Från och med denna dag skall beslutet ha följande lydelse.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inkränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täktverksamhet, spränga, schakta, invalla, dämna, muddra, dika eller vidta liknande åtgärd. Föreskriften skall inte utgöra hinder mot att efter Länsstyrelsens tillstånd vidtaga åtgärder som gynnar reproduktion av havsöring i Husbyån i den mån dessa åtgärder inte negativt påverkar övriga naturvärden
2. anordna upplag, avfallstipp eller liknande annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets behov
3. anlägga campingplats, lägerplats eller annan anläggning för det rörliga friluftslivet
4. inom zon II avverka skog eller utföra andra skogliga åtgärder med undantag för sådana biotopvårdande åtgärder som Länsstyrelsen bedömer erforderliga för att bevara områdets botaniska värden och som anges i bifogade skötselplan. Skogsvårdslagen gäller inte inom zon II
5. inom zon III avverka skog eller företa andra skogliga åtgärder innan samråd skett med naturvårdsförvaltaren
5. plantera eller så barrträd på mark som inte tidigare varit barrskogsbevuxen
6. inom skogsmarken använda handelsgödsel eller kemiska bekämpningsmedel
7. i zon I och II röja bort buskar och sly utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan
8. uppföra helt ny byggnad
9. uppföra vilthägn

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
Tel 08-785 52 17

1992-09-21

231-1991-1444
0136-02-011

10. anlägga väg, stig eller parkeringsplats utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan
11. dra fram mark- eller luftledning
12. sätta upp skylt, tavla, plakat, affisch eller liknande.

Föreskrifterna ovan skall inte hindra att de åtgärder som anges i bifogad fastställd skötselplan utföres.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att trygga ändamålet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till marken tåla att de åtgärder vidtas vilka framgår av bifogad av Länsstyrelsen fastställd skötselplan (bilaga 2).

C. Föreskrifter med stöd av 10§ naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, spränga, rista, måla eller dyligt
2. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar
3. plocka eller gräva upp växter
4. störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, uppehålla sig i närheten av gryt, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur)
5. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat
6. göra upp eld
7. parkera annat än på anvisad parkeringsplats eller ställa upp hus- eller släpvagn
8. rida på skogsmarken
9. anordna snitslat spår eller orienteringskontroll
10. tälta.

Miljövårdsenheten
Björn Carlberg
Tel 08-785 52 17

1992-09-21

231-1991-1444
0136-02-011

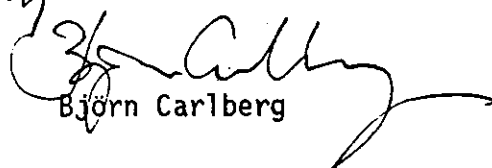
D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen fastställer härmed bifogad skötselplan (bilaga 2).
2. Skogsvårdsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare. Skogsvårdsstyrelsen skall därvid samråda med Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut kan överklagas till regeringen, Miljö- och naturresursdepartementet, enligt bilaga 3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Birgitta Isaksson Pérez, beslutande, miljövårdsdirektör Svante Pekkari, länsarkitekt Eva Gyllensvärd, länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, länsassessor Björn Lundin samt byrådirektör Björn Carlberg, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Björn Carlberg

BILAGOR

Karta över reservatet
Skötselplan
Hur man överklagar

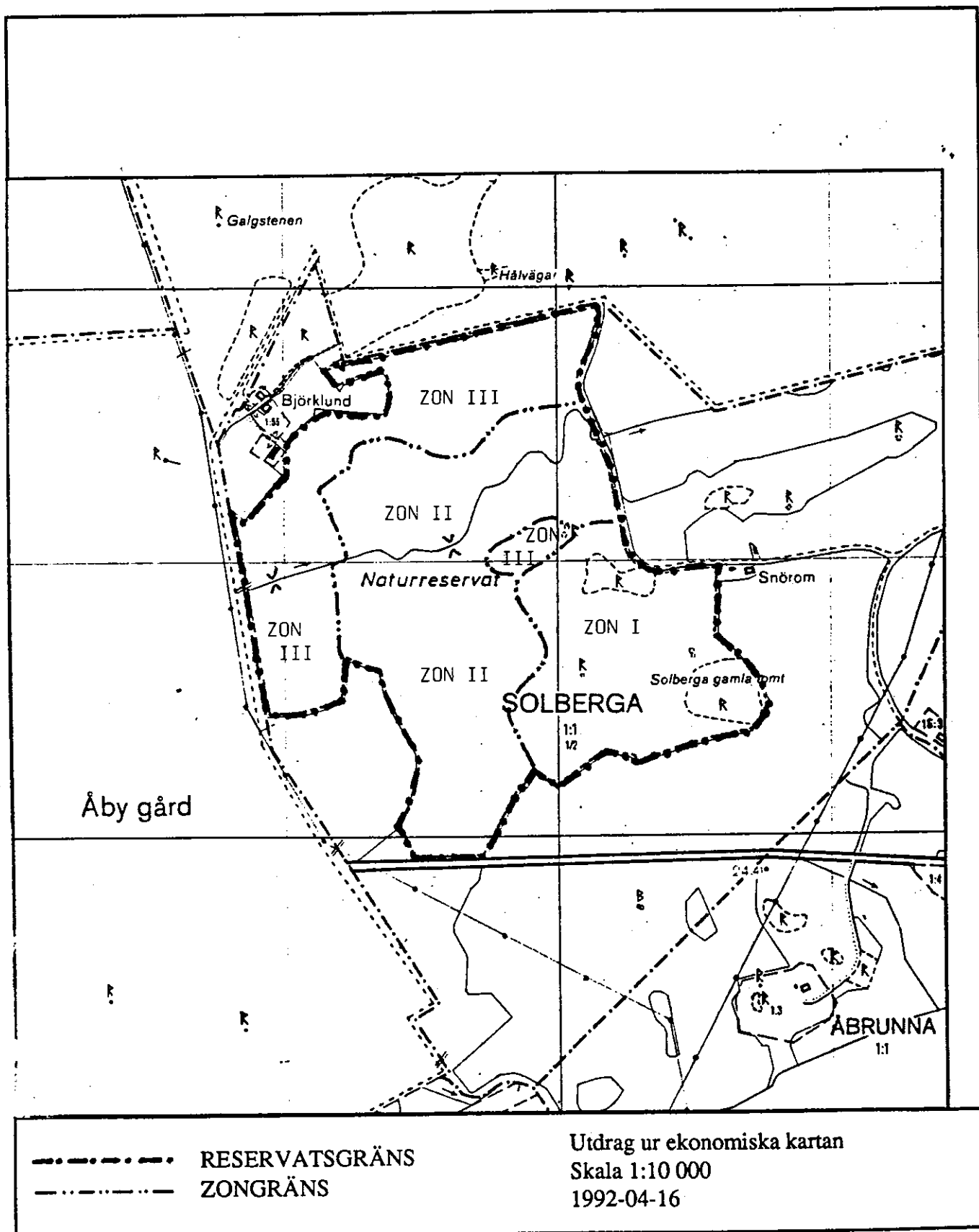
Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3

SÄNDLISTA

akten
registret
Stockholms läns författningssamling, länskungörelserna
Österhaninge kyrkliga samfällighet, Vendelsömalmsvägen
202, 136 69 Haninge, rek+mb
Egendomsnämnden i Strängnäs Stift, Box 84, 645 22
Strängnäs, rek+mb
Statens naturvårdsverk, 171 85 Solna, delg kv
Skogsvårdsstyrelsen, 753 10 Uppsala, delg kv
Haninge kommun, 136 81 Haninge, delg kv
Stockholms östra lantmäteridistrikt
Fastighetsregistermyndigheten
juridiska enheten
kulturmiljöenheten
planenheten
länsöverdirektören

Naturresevatet Gullringskärret

Tillhör Länsstyrelsens beslut dnr 231-1991-1444.

- - - - - RESERVATSGRÄNS
 ······ ZONGRÄNS

Utdrag ur ekonomiska kartan
 Skala 1:10 000
 1992-04-16

**SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET
GULLRINGSKÄRRET**

Fastställd av Länsstyrelsen i Stockholms län den 27 mars
1986 och ändrad den 21 september 1992.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GULLRINGSKÄRRET I HANINGE KOMMUN

Skötselplanen har upprättats av Sören Nissilä, Skogsvårdsstyrelsen och Hans-Georg Wallentinus, Konsulterande ekologer, på uppdrag av Länsstyrelsen.

Planen består av två delar, en allmän del som redovisar nuvarande förhållande samt en plandel som beskriver mål och åtgärder för att uppnå det åsatta ändamålet med förordnandet.

Planutformningen är av både översiktlig och detaljerad typ. Området är indelat i tre zoner (I, II och III).

Planens mål skall gälla under överskådlig tid medan åtgärdsförslagen avser den närmaste 10-årsperioden. Därefter kan åtgärderna omprövas dock så att det åsatta målet uppnås.

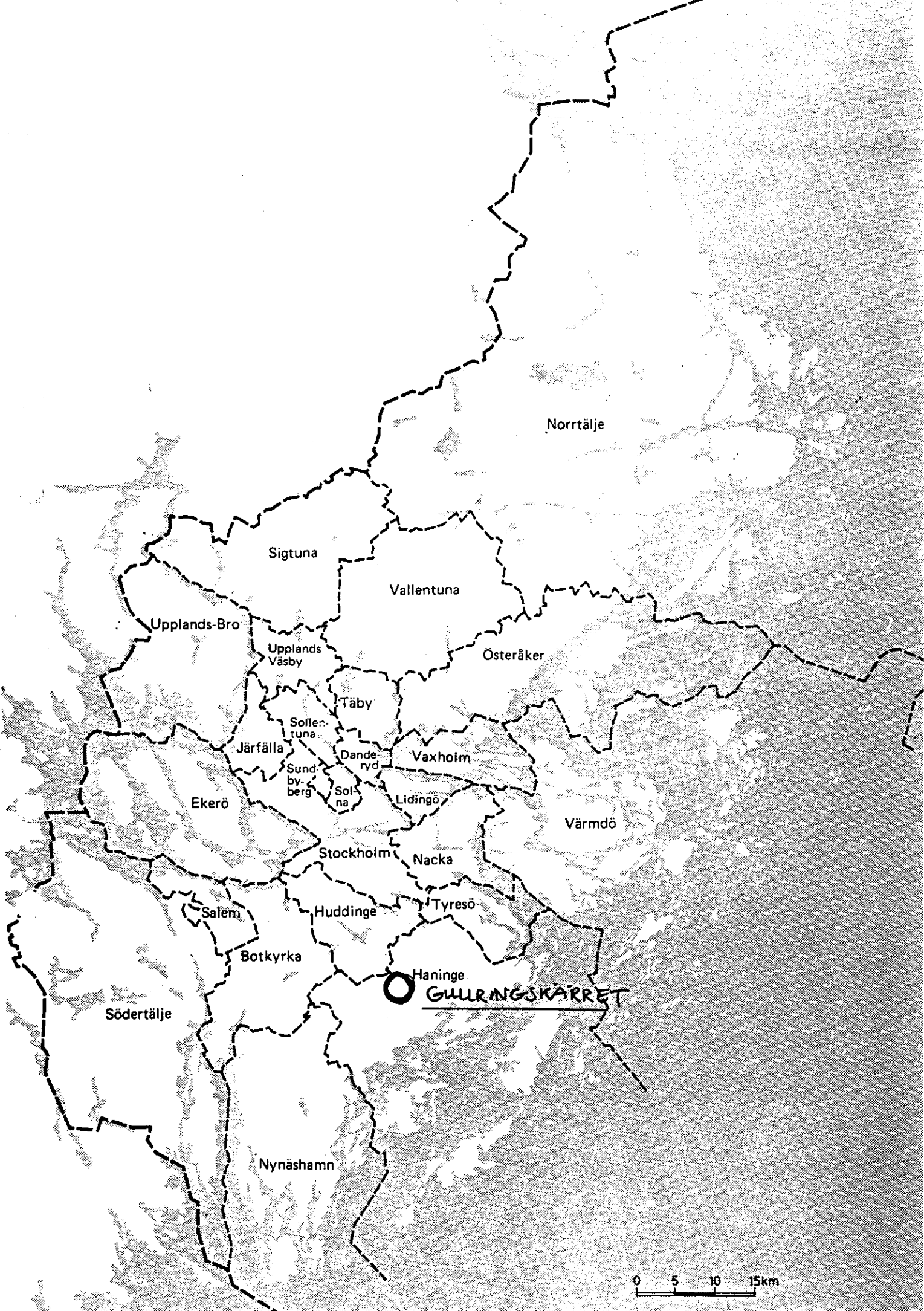
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
Översiktskarta	
I ALLMÄN BESKRIVNING	5
1. ADMINISTRATIVA DATA	5
2. FÖRESKRIFTER	5
3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN	5
3.1 Naturförhållanden	5
3.2 Kuturhistoriska förhållanden	7
3.3 Markanvändning	9
3.4 Friluftsliv	9
3.5 Inventeringar	9
II PLANDEL	10
1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN	9
1.1 Övergripande mål	9
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder	10
1.2.1 Hävd av skogsmarken	10
1.2.2 Hävd av jordbruksmarken	11
1.2.3 Hävd av vattendrag	11
1.2.4 Faunavård och jakt	12
1.2.5 Disposition och skötsel av byggnader	12
1.2.6 Beskrivning av zon II	12
1.2.7 Beskrivning av zon III	13
2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	13
2.1 Övergripande mål	13
2.2 Riktlinjer och åtgärder	13
2.2.1 Friluftsanordningar	13
2.2.2 Information, utmärkning	14
3. TILLSYN	14
4. DOKUMENTATION	14
5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	14
5.1 Finansieringsplan	14
5.2 Ekonomisk plan	15

Bilagor

Avgränsning, zonindelning
Områdesindelning, zon II
Områdesindelning, zon III
Vegetationskarta

Bilaga I
Bilaga II
Bilaga III
Bilaga IV

Norrtälje

Sigtuna

Vallentuna

Upplands-Bro

Upplands Väsby

Osteråker

Täby

Sollentuna

Järfälla

Danderyd

Vaxholm

Sundbyberg

Solna

Lidingö

Ekerö

Värmdö

Stockholm

Nacka

Salen

Huddinge

Tyresö

Botkyrka

Haninge

GULLRINGSKÄRRET

Södertälje

Nynäshamn

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform:	Naturreservat
Beslutsdatum:	1986-03-27, 1992-09-21
Kommun:	Haninge
Registerområde:	Haninge kommun
Läge:	Ekonomiska kartan blad nr 108 16. Topografiska kartan blad nr 10 I Stockholm SÖ. Reservatet ligger öster om Västerhaninge centrum cirka 30 km från Stockholms central.
Area:	Cirka 60 ha
Fastighet:	Del av Solberga 1:1
Markägare:	Österhaninge pastorat genom Strängnäs Egendomsnämnd
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen

2. FÖRESKRIFTER

Föreskrifter, syfte och ändamål med reservatet återfinns i beslutet om att inrätta naturreservatet Gullringskärrret.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Området ligger i den dalgång, som i ostnordostlig riktning löper från Västerhaninge till havet. I norr och nordväst återfinns Stockholmsåsens sydligaste delar, som här delvis har formen av ett sandfält, Jordbro malm. Området lutar svagt mot öster åt vilket håll även Husbyån rinner.

Vegetation

Centrala delarna utgörs av ett försumpat skogs- och kärrområde på mossmark. Partier med rikkärr, fattigkärr och rismossar är insprängda i al- och björksumpskog med varierat inslag av gran. Stora delar av dessa skogsområden har uppkommit genom spontan igenväxning och har karaktär av naturskog. I dessa centrala delar (kallas kärnområdet nedan) återfinns de främsta botaniska värdena.

Kärnområdet omges av betesmark, åkermark (utanför reser-

vatet), berggrunden talldominerad mark samt grandominerade skogar på flack låglänt mark.

Av kärnområdets tidigare riksintressanta rikkärrskärlväxtflora återfinns relativt få arter idag. Ovanliga starrarter som *Carex paniculata* och *Carex acutiformis* förekommer dock ännu relativt riktligt. Området har däremot kommit att bli en av länets förnämsta mosslokaler. Arter som *Cratoneuron decipien*, *Rhytidiadelphus calvescens* och *Trichocolea tomentella* samt, funna på senaste tiden, *Plagiothecium undulatum* och *Sphagnum Wulfianum* är mycket sällsynta.

Förutom mossor och viss rikkärrsflora kan även nämnas fynd av jordstjärna (*Geastrum pectinatum* och *Geastrum quadridum*) i de mer grandominerade partierna. Längs Husbyån utgör stora bestånd av strutbräken (*Matteuccia struthiopteris*) ett intressant inslag.

Området hyser en normal däggdjursfauna. Av fågelfaunan kan nämnas häckande ormråk, bivråk, skogsduva och kattuggla. Troligen häckar även järpe. Någon egentlig faunainventering har inte utförts.

Havsöring har tidigare vandrat upp till naturreservatet i Husbyån. Under en längre tid har hela sträckan ner till utloppet i Blistafjärden varit i stort sett oframkomlig för öringen genom diverse vandringshinder. Genom nyligen insatta rensningsaktioner samt byggande av laxtrappa har Haninge kommun och staten iståndsatt de nedre delarna av Husbyån. 3 000 st två-somriga öringar har dessutom utplanterats. Längre upp i ån, fram till och med naturreservatet är dock fortfarande omöjligt för uppvandring.

Vattenprovtagning visar på god vattenkvalitet och relativt högt pH-värde.

Geologi och hydrologi

Berggrunden som är gnejs, går i dagen i östra och norra delen av området. I anslutning till berg i dagen har morän avsatts. I dalgången och söderifrån kommande svacka överlagras berggrunden av en upp till 20 meter mäktig lera. Svämsediment från åsen har avsatts ovanpå leran. Materialet är normalt grovmo, men i sydost finns ett parti med finmo. Husbyån har som följd av grovmoförekomsten ett utpräglat meanderlopp genom området. Skiktet med grovmo är här bara cirka en halv meter tjockt och överlagras på många ställen i området av en mer eller mindre mäktig torv.

Under leran finns närmast berget grövre, sandigt material, vilket står i hydrologisk kontakt med Stockholmsåsen. Huvuddelen av kärret ligger under åsgrundvattnets tryckyta, vilket medför att det i området rinner upp ett flertal källor, dels där berget går i dagen, dels mitt inne i

området. Vattnet är, som en följd av detta, dels åsgrundvatten, dels lokalt bildat grundvatten. I områdets västra del är vattnet kalkrikt men har samtidigt höga halter av sulfat, järn och mangan. Kalken härrör från djupare liggande kalkrika leror.

Vid Loviselund, omedelbart väster om kärret, finns två vattentäkter. Genom uttaget från dessa har grundvattennivån i Stockholmsåsen sänkts från ca 25 m ö h till ca 23 m ö h. Eftersom huvuddelen av kärret fortfarande ligger under grundvattnets tryckyta, bör det inte föreligga någon risk för att källorna i kärnområdet skall sina.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Odlingshistorik (numreringen hänvisar till bilagorna 2 och 3).

Markanvändningen inom området är i detalj känd sedan ca år 1700. Redan i ett syneprotokoll från 1609 nämns ängen Guldringen, som då, och även 1699, huvudsakligen omfattade ängsmark söder om nuvarande Dalarövägen. I öster, huvudsakligen jordbruksmarken vid Snörom samt område I, J, K och 8, fanns hage och ängsmark. ("Hästhagsängen"), medan resterande del av området tillhörde Solberga prästgårds utmark, förutom åker- och ängsmark i anslutning till torpen Björklund och Gullringen. Inom utmarksområdet beskrivs marken som "sankt mosse med låg gran och björkskog" (område O och P), "Tall- och mossmark överväxt med låg tallskog" (område 5b, 6 samt område D, södra delen, G, M och N), samt "sankt kärr med mossrik dybotten och låg gran-, al- och björkskog" (område A, B, C, D norra delen E, F och H). Beskrivningarna visar alltså på en mycket fuktig mark, med ofta dåligt utvecklat trädsikt.

1732 har Gullringsängen expanderat norrut och omfattar nu, inom området, område O och P. Område 4b, 5b, 6 och 7 har överförts till äng och brukas av torparna på Gullrings- och Björklundstorpen. Ängen Hästängen i öster har även den expanderat och omfattar jordbruksmarken vid Snörom samt område I, J, K och 8. I övrigt är området fortfarande utmark och beskrivs "Granlumpen", som med ung granskog är beväxt. Något bergig. "Lump" kommer av att lumpa timmer, d.v.s. såga av den nedersta biten för att få bort rötangripet trä. Även idag är granen, även om dimensionen är grov, svårt angripen av röta.

På 1780-talet och fram till 1820-talet gjordes försök att överföra kärret, Skenbokärret, till hömark. Den mark som omfattas av kärnområdet dikades kraftigt i början av 1780-talet. Rester av diken syns fortfarande. Genom de kraftiga källflödena var det dock mycket svårt att få marken bärig och det lyckades egentligen bara längst i öster. Inom område G fullföljdes sannolikt aldrig uppodlingen helt, eftersom arbetena (rothuggning) höll på där ännu i början av 1820-talet och diken saknas i större

utsträckning. Inom detta område har den som "urskogsart" betraktade vitmossan, *Sphagnum Wulffianum*, hittats.

På 1820-talet förekom ett flertal besiktningar av kärrområdet, som redan börjat återbeskogas i sina centrala delar. Därvid framkom, att av kärnområdet var endast område A, B samt nordöstra delen av område D lönt att bruka. Därför fick igenväxningen fortsätta inom de icke brukbara områdena, varför ett flertal träd har grott på 1820-talet eller tidigare.

Efter hand som jordbruksmetoderna förbättrades under andra delen av 1800-talet började delar av Gullringsängen oich Hästhagsängen att odlas upp, medan de mest försumpade delarna av ängen Gullringen fick växa igen. Dessa räknas nu in i det nuvarande Gullringskärret (område O och P). Även den äng som brukades av Gullringstorpet (skötseleområde 6) samt område A-C och nordöstra delen av område D började växa igen vid denna tid. Också dessa delar räknas numera till Gullringskärret.

Område 4, 5, 6 och 7 hölls i hävd längre, område 6 till omkring sekelskiftet 1900, medan de då betade områdena 4 och 5 lades igen så sent som omkring 1935 och område 7 omkring 1950. Område 1 och 2 har aldrig påverkats av odlingsförsök, medan område 3 åtminstone tidvis använts som äng/bete. Norra delen av område 8 är en berggrygg, "backe", som svedjades omkring 1920.

Ungefär vid senaste sekelskiftet företogs nya dikningar i området, för att höja skogens produktivitet, dessa diken finns även inom den gamla ängsmarken (område 5b och 6 samt O och N), medan 1780-talets diken bara återfinns i den dåvarande utmarken (kärnområdet).

I sammanhanget kan det vara av intresse att påpeka, att nuvarande jordbruksmarken vid Snörom samt område I, J, K och 8 till stora delar (Hästhagsängen) varit betesmark åtminstone sedan 1730-talet. Av den anledningen hittas inom område I, J och K en del vidkroniga granar. Den största, fallen i slutet av 1970-talet (område 8), hade grott något av de första åren på 1800-talet. Vidare fanns inom jordbruksmarken en mindre uppodling "Hästhagstäppan", numera nedlagd åker som används bl.a. till ridning, samt en mindre hage, "Kohagen".

Under senare decennier har trädskiktet slutit sig allt mer, vilket medfört att de mer ljuskrävande rikkärrsväxterna t.ex. kärrknipprot, försvunnit och fått lämna plats för, inte mindre rikkärrsindikerade, mossor.

Fornlämningar

I områdets östra delar finns lagskyddade fornlämningar. Här finns ett gravfält med 35 järnåldersgravar samt några

stensättningar på och intill betesmarkerna. Det s.k. Jordbrogravfältet (ett av landets största med cirka 800 gravar) gränsar till naturreservatet i norr.

3.3 Markanvändning

Jordbruk

I västra delarna i anslutning till reservatet bedrivs jordbruk och bete med nötkreatur. Vid Snörom i öster hävdas jordbruksmarkerna genom hästbete. All jordbruksmark är utarrenderad.

Skogsmark

Förutom inom kärnområdet bedrivs skogsbruk. De senast utförda skogliga åtgärderna har varit koncentrerade till de östra delarna.

Jakt

Viss jakt bedrivs inom reservatet.

3.4 Friluftsliv

Naturreservatet utnyttjas främst som exkursionslokal i undervisningssyfte. Genom närheten till Västerhaninge och Jordbro har de perifera delarna ett visst intresse för strövande men områdets otillgänglighet i stort gör att det nyttjas i ringa utsträckning för friluftsliv. En parkeringsplats finns anlagd vid reservatets östra kant. En strövstig finns markerad genom reservatet. Vägen i norr utnyttjas som cykelväg.

3.5 Inventeringar

Janzon Lars Åke, Sundvall Anne, 1973. Botanisk inventering av Gullringskärret. (Länsstyrelsens meddeladeserie nr 1974:12.)

Skogsvårdsstyrelsen, Länsstyrelsen, 1978. Grovanalys av Gullringskärret, stencil.

CONEC (Konsulterande ekologer), 1981. Gullringskärret (Länsstyrelsens meddelandeserie nr 1982:12).

II **PLANDEL**

1. **DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN**

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel skall vara

att bibehålla nuvarande skogsmiljö för att skapa en optimal miljö för områdets karaktäristiska mossor och kärivväxter. Områdets centrala del, cirka 27 ha, skall lämnas för fri vegetationsutveckling medan i de perifera delarna ett naturvårdsanpassat skogsbruk kan bedrivas. Några anläggningar för friluftslivet skall inte iordningställas utöver en mindre parkeringsplats i anslutning till reservatet samt stigmarkering genom området.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsmarken

Mål: Att bibehålla kärnområdets karaktär och härigenom bäst tillvarata de botaniska värdena.

Skogsmarken indelas i två zoner, II och III där kärnområdet utgör zon II och övrig skogsmark zon III. Zon III indelas i områdena 1, 2, 3 osv. Zon II indelas i områdena A-N. Områdena beskrivs under punkterna 1.2.8 och 1.2.9.

Zon II (ca 27 ha)

Skogsmarken som i princip skall lämnas orörd. Under den närmaste 10-årsperioden skall inga åtgärder vidtas. Därefter kan om så erfordras för att bevara områdets botaniska värden vissa biotopvårdande åtgärder vidtas. Dessa åtgärder skall planeras av Länsstyrelsen i samråd med naturvårdsförvaltaren.

Igenväxningen sker nu långsamt, invandrad gran dör ut i relativt tidig ålder på grund av de fuktiga förhållandena. Under överskådlig tid händer ingenting som försämrar de botaniska värdena. Fram till nästa planperiod skall bl.a. igenväxningen studeras. Vid underhåll av den stig som anlagts genom området enligt 2.2 nedan kan punktvisa insatser aktualiseras. Zon II skall märkas ut i terrängen av naturvårdsförvaltaren i samråd med markägaren.

Zon III (ca 13 ha)

Skogsmark där skogsvårdslagen gäller, men som i görligaste mån bör skötas med syfte att bevara ljus- och fuktighetsförhållandena i kärnområdet (zon II) samt att minska riskerna för stormfällning inom detsamma.

Riktlinjer och åtgärder

Zon II

Inga åtgärder under den närmaste 10-årsperioden.

Zon III

Skogsbruk får bedrivas enligt skogsvårdslagen.

Skogsliga åtgärder skall föregås av samråd med naturvårdsförvaltaren. I medelålders till äldre bestånd kan stämpling utföras med assistens av naturvårdsförvaltaren.

Av stor vikt är att skogsvårdslagens § 21 om naturvårdshänsyn tillämpas fullt ut, bl a när det gäller följande punkter:

- träd som är lämpliga som boträd för risbo- och hållbyggare skall sparas
- gamla torrträd och vindfällen skall lämnas
- virkestransporter skall ske på sådant sätt och på sådan tid att skador på mark och skogsbestånd så långt möjligt undviks
- se även under punkten 1.2.2 "skogsbryn"

1.2.2 Hävd av jordbruksmarken

Mål: Att genom lämplig hävd bevara det nuvarande odlingslandskapet.

Jordbruksmarken utgörs av zon I.

Riktlinjer och åtgärder

Nuvarande omfattning och inriktning bör bibehållas. Särskilt gäller detta hästbetet vid Snörom.

- röjning/avverkning i skogsbryn får endast ske efter samråd med naturvårdsförvaltaren
- åtgärder får endast ske 3-4 meter från backdikets mitt
- lövträd och buskar skall gynnas framför gran och tall
- regelbunden kontroll skall ske av hästbetet vid Snörom för att undvika överbetning.

1.2.3 Hävd av vattendrag

Mål: Att på sikt återställa Husbyån som lek- och uppväxtplats för havsöring.

Åtgärder torde inte bli aktuella inom planperiodens 10 år. En utvärdering av de nyligen istandsatta åtgärderna längre ner i ån måste först ske. De åtgärder som främst bör ske är:

- rensning (gäller även nedströms naturreservatet)

- byggande av strömkoncentrator
- tillförsel av grus på lämpliga ställen
- regelbunden vattenkontroll.

Finansiering av åtgärderna under punkterna 1.2.2 och 1.2.3 skall inte belasta "Vårdanslaget".

1.2.4 Faunavård och jakt

Faunavårdande åtgärder kan utföras genom markägarens försorg efter hörande av naturvårdsförvaltaren. Jakt får bedrivas enligt gällande lagstiftning.

1.2.5 Disposition och skötsel av byggnader

Inom reservatet finns inga byggnader.

1.2.6 Zon II, beskrivning av delområden

- Område A: Alkärr.
- Område B: Äldre barrblandskog i svag sluttning.
- Område C: Medelålders grandominerad skog med något inslag av löv.
- Område D: Heterogen al-granskog på fuktig mark.
- Område E: Mossor mer eller mindre öppan partier som omsluter ett grandominerat barrbestånd med lövinslag.
- Område F: Åldervarierad granskog. Sumpfläckar med löv.
- Område G: Gammal grandominerad barrskog. Delvis luckigt.
- Område H: Relativt öppet kärr med lövträd.
- Område I: Enstaka mycket gamla grova granar. Inslag av medelålders gran.
- Område J: Yngre till medelålders blandskog.
- Område K: Ungskog av främst björk.
- Område L: Medelålders till äldre barrskog med lövinslag.
- Område M: Mycket gammal, gles tallskog på mosse. Inslag av olikåldrig gran.
- Område N: Grandominerad medelålders skog. Mycket tätvuxet och olikåldrigt. Sumpfläckar med vass.

- Område O: Medelålders, olikåldrigt barrbestånd med stort inslag av al och björk
- Område P: Lövkärr med björk och al
- Område Q: Äldre barrblandskog, skyddszon mellan fastare mark och sumpskog

1.2.7 Zon III, beskrivning av delområden

I zon III får skogsbruk bedrivas, se punkt 1.2.1.

- Område 1: Olikåldrig yngre tallskog. Enstaka överståndare.
- Område 2: Ungskog av gran. Enstaka överståndare av al. Grupper med ungbjörk och unggran i de västra delarna.
- Område 3: Gammal tall och björkskog, delvis glest.
- Område 4: Medelålders barr- och blandbestånd med inslag av äldre barrträd.
- Område 5: Kalmark
- Område 6: Äldre grandominerad barrskog.
- Område 7: Igenväxande inägomark, sumpskogsartad. Al dominerar.
- Område 8: Lövkärr med björk och al.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatet är att bevara områdets botaniska värden samtidigt som delar av skogsmarken utvecklas mot naturskog. Härvid krävs att inga större anordningar för friluftslivet skall iordningställas.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Friluftsanordningar

Området har stor betydelse som exkursionslokal i studie-syfte. Tillgängligheten skall underlättas genom att parkeringsplats och strövstigar underhålls.

2.2.2 Information, utmärkning

Reservatets gräns skall vara markerad enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar (SIS 03 15 22). Utförliga informationsskyltar skall finnas uppsatta på lämpliga platser inom reservatet.

Gränsen mellan zon II och zon III skall vara märkt. Detta utföres av naturvårdsförvaltaren i samråd med markägaren.

3. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet. För tillsynen skall föras dagbok där iakttagelser och åtgärder noteras. Tillsynen bör förutom gängse uppgifter bli inriktad på vegetationskontroll. Särskilt program för vegetationskontrollen skall upprättas av Länsstyrelsen.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Angivna mål och riktlinjer i planen är långsiktiga. Åtgärdsförslagen bör ses över vart 10:e år eller när så är påkallat. Med hänsyn till de speciella och värdefulla botaniska värdena kan särskilda åtgärdsplaner bli aktuella om värdena plötsligt hotas, till exempel genom omfattande skogsskador, grundvattenförändringar eller dylikt.

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera i text och om så erfordras i bild:

- delområde
- utförd åtgärd
- år
- kostnader
- finansiering
- notering om åtgärdens effekt.

Dokumentationen skall utgöra underlag vid en eventuell revidering av skötselplanen.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Finansieringsplan

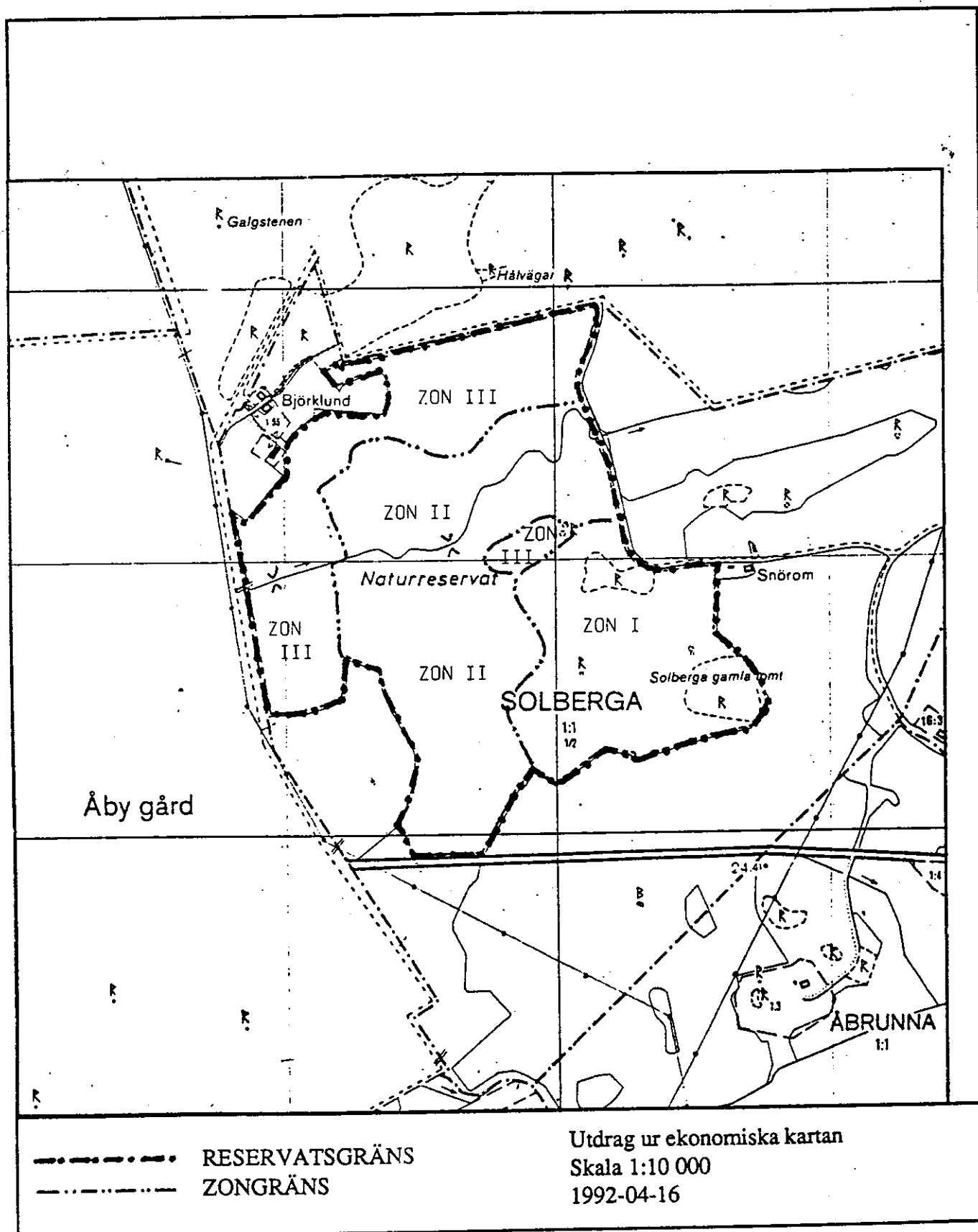
Staten genom Statens naturvårdsverket står för alla kostnader i samband med naturvårdsförvaltningen i den omfattning som Länsstyrelsen tilldelar medel. Exempel på åtgärder som bekostas av naturvårdsförvaltaren (med medel från staten) är tillsyn, utmärkning, stigmarkering, stiganläggningar, stämpling av viss skog vid avverkningar inom zon III. Kostnader för skogsbruk inom zon III samt för jordbruksåtgärder bestrids av markägaren.

5.2 Ekonomisk plan (undantas från fastställelse)

Åtgärd	Kr 1992/93	Kr årligen
Tillsyn	3 000	2 500
Utmärkning	1 000	0
Skyltar, information	3 000	0
Stigmarkering/anläggning	2 000	500
Övrigt	1 000	3 000
SUMMA:	10 000	6 000

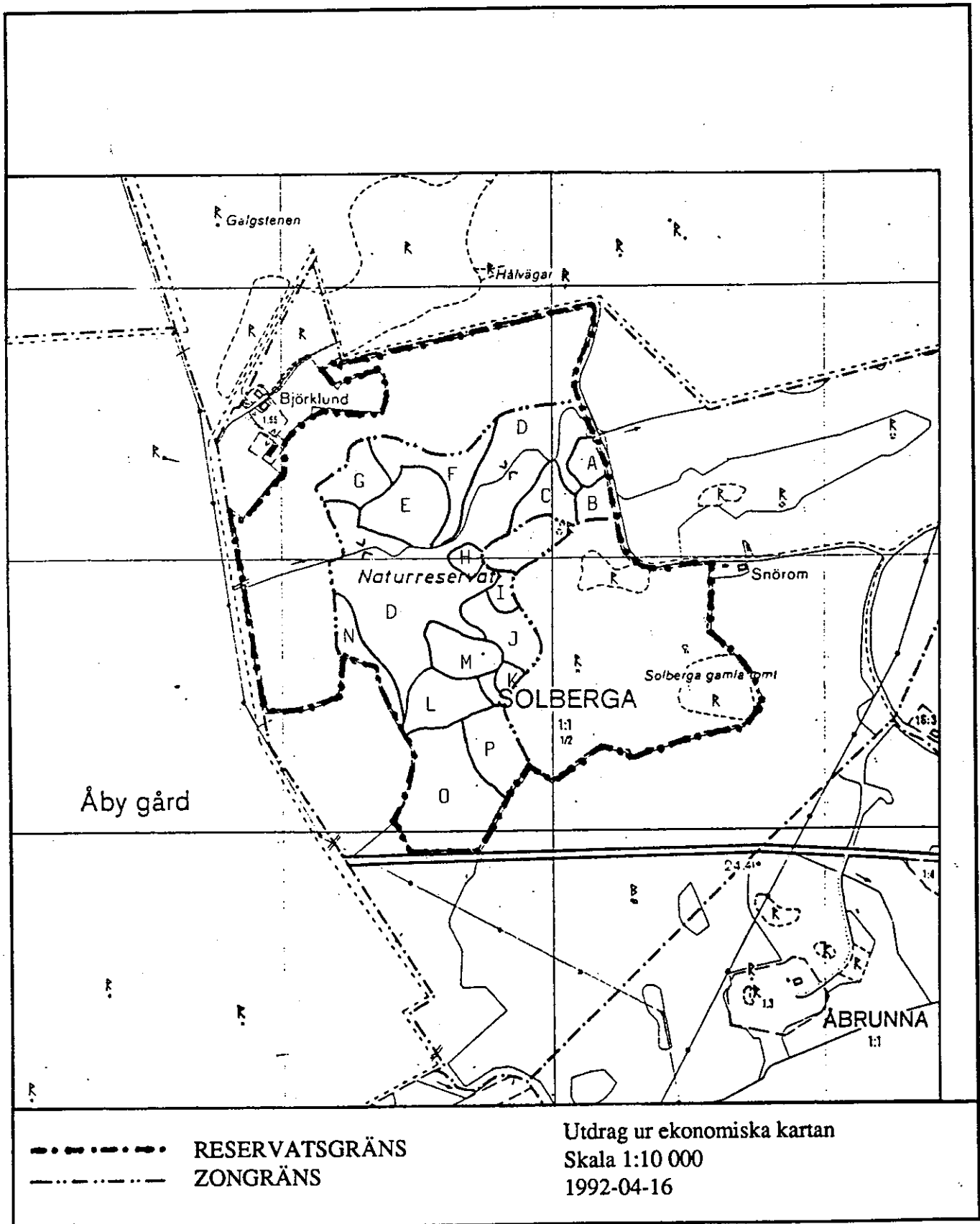
Naturresevatet Gullringskärret

ZONINDELNING

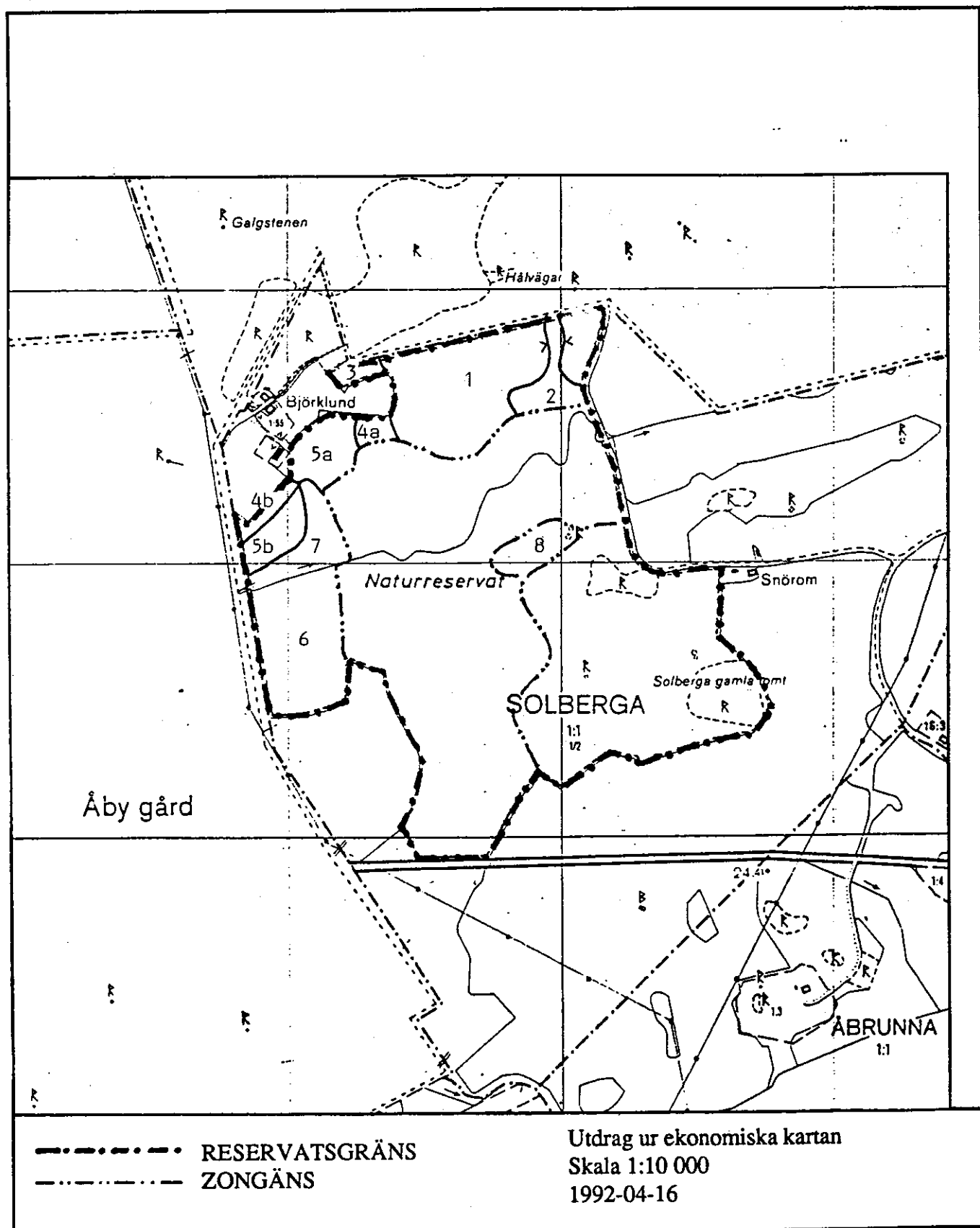
Naturresevatet Gullringskärret

DELOMRÅDEN, ZON II

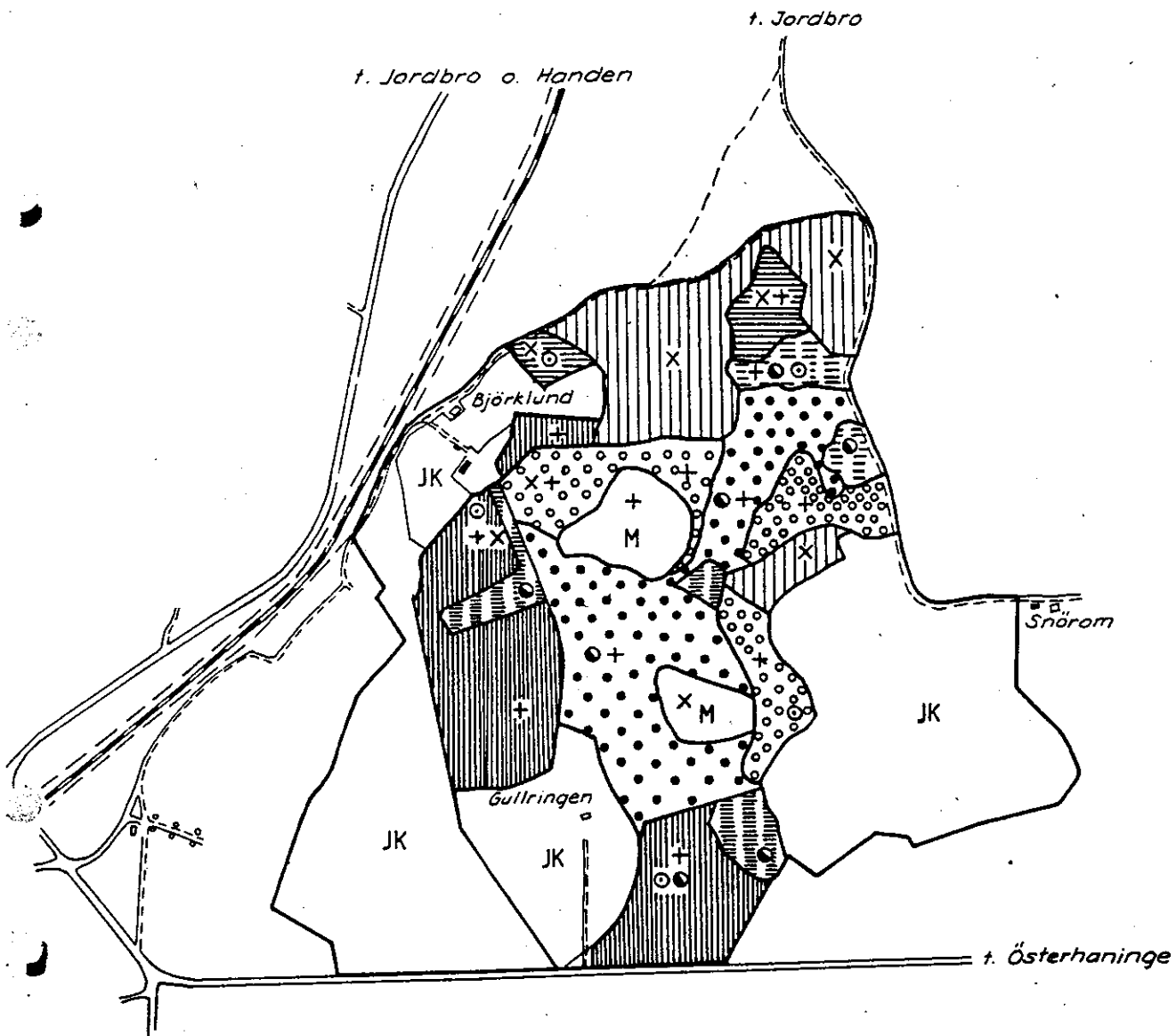
Naturresevatet Gullringskärret

DELOMRÅDEN, ZON III

Naturreservatet Gullringskärret

Vegetationskarta

Västerhaninge

TECKENFÖRKLARING

	Frisk mossmark		Torr rismark	x Tall
	Fuktig mossmark		Frisk rismark	+ Gran
	Mosse		Frisk gräsmark	● Al
	Frisk örtmark		Jordbruksmark	○ Björk
	Fuktig örtmark			

Skala 1:10 000

0 50 100 500 1000m